

А.Д. ГОНЧАРУК, Б.О. ЧАБАНЮК, студенти,
Л.О. ЯНОВА, О.В.ПИЩИКОВА, С.І. САХНО, кандидати техн. наук, доценти
Криворізький національний університет

ПОТОЧНИЙ АНАЛІЗ ОНОВЛЕНЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ ТА ДЕРЖАВНИХ СТАНДАРТІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БУДІВНИЦТВА

Нормативно-правова база, що регулює галузі будівництва та охорони праці в Україні, базується в основному на: ЗУ «Про охорону праці», Кодекс законів про працю України (КЗпПУ), галузеві стандарти. Ці законодавчі акти поширюються на всі підприємства, установи та організації, незалежно від форми власності та виду діяльності, визначаючи трудову діяльність, відносини громадян і державі. Нещодавні законодавчі зміни включають внесення поправок № 3768-IX від 4.06.2024р. до КЗпПУ. Ця поправка розширює підстави, на яких роботодавець може ініціювати розірвання трудового договору, а саме, випадки недотримання працівником протоколів про поведінку на робочому місці та коли працівника визнано винним у скоєнні злочинів проти національної безпеки. Під час воєнного стану в Україні призупиняється дія положень ст.265 КЗпПУ щодо штрафних санкцій за порушення трудового законодавства, включаючи розміри штрафів та порядок їх накладення. Таке призупинення передбачено ст.16 ЗУ «Про особливості регулювання трудових відносин в умовах воєнного стану». ЗУ «Про безпеку та гігієну праці», запропонований у 2018р. на заміну чинному ЗУ «Про охорону праці», ще залишається неприйнятим станом на 2025р. Понад шість років фахівці відстоюють сучасну модель регулювання в сфері охорони праці щодо мотивації роботодавців дбати, фінансувати та відповідати за безпеку та здоров'я працівників. У сьогоднішній регуляторній організації охорони праці є діючий ЗУ «Про охорону праці». Статті 27 і 28 цього закону визначають, що не рідше одного разу на 10 років здійснювати перегляд, заміну нормативно-правових актів (правил, норм, регламентів, положень, інструкцій, документів обов'язкових для виконання). Важливою подією для працівників є прийняття ЗУ № 12030 «Про систему охорони психічного здоров'я», який відповідає стандарту ISO 45003:2021 щодо психічного здоров'я та безпеки на робочих місцях та керування психосоціальними ризиками на робочому місці. Крім того, постановою КМУ № 1338 від 15.11.2024р. реформовано медико-соціальні експертні комісії МОЗ України, покладаючи виконання цих функцій на уповноважені експертні групи при закладах охорони здоров'я, а всі відповідні дані вноситимуться в електронну систему. Впровадження додаткових заходів державної стандартизації у сфері будівництва є своєчасним та необхідним. Триваюча руйнівна агресія з боку РФ суттєво вплинула на нашу цивільну, господарчу та економічну інфраструктуру, що вимагає комплексного обстеження, відновлення та реконструкції відповідно до вимог чинного законодавства. У будівельній галузі з 1.01.2025р. набули чинності стандарти:

чотири стандарти ДСТУ EN 13501 щодо вогнестійкості будівельних матеріалів, а саме пожежна класифікація виробів і будівельних конструкцій. Шість ДСТУ EN 1364 щодо випробування ненесучих будівельних конструкцій на вогнестійкість.

ДСТУ 9288:2024 «Організація і технологія ремонту, підсилення та відновлення будівельних об'єктів. Загальні вимоги», який встановлює вимоги до: безпеки праці; матеріалів, технологій що використовуються для ремонту та відновлення будівель; методів контролю якості;

ДСТУ ISO 16311-1:2024 «Утримування та ремонтування бетонних споруд. Частина 1. Загальні положення» та ДСТУ ISO 16311-2:2024 «Частина 2. Оцінювання технічного стану бетонних споруд», які регламентують для бетонних споруд - технології у процесі ремонту; методи контролю якості виконання робіт; процедури оцінки технічного стану; критерії визначення ступеня пошкодження та зносу; вимоги до документування результатів оцінювання та рекомендують подальші дії на основі результатів оцінки.

Стандарти будівельної галузі визначають комплексні протоколи оцінки, відновлення, ремонту та утримання споруд, їх технічного обслуговування, які мають фундаментальне значення для забезпечення безпеки, реконструкції та довговічності будівельних об'єктів. Перегляд нормативно-правової бази та її подальша імплементація, а також модернізація національних стандартів були здійснені з головною метою відновлення державної інфраструктури, забезпечення безпеки та покращення стану здоров'я працівників, які постраждали внаслідок війни.